

Numărul 10 Bani

ABONAMENTELE

INCEP LA 1 SI 15 ALE FIECAREI LUNI SI SE PLATESC TOT-DEUNA 'NAINTI

In **Bucuresci** la casa Administratiei
Din **Județe** și **Streinătate** prin mandate postale.

Un an in țară 30 lei; in streinătate 50
Sase luni . . . 15 . . . 25
Tre luni . . . 8 . . . 13

LA **PARIS**, ziarul se găsește de vânzare cu numărul la **kioscul No. 117, Boulevard St.-Michel.**

MANUSCRISELE NU SE 'NAPOEAZĂ

ADMINISTRAȚIA : Strada Nouă, 10

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŪ

REDAȚIA : Strada Nouă, 10

Adevărul

Să te ferești, Române! de cuiu strein in casă.

V. Alexandri.

Numărul 10 Bani

ANUNCIURILE

Din **BUCURESCI** și **JUDEȚE** se primesc **direct** la administrație.

Din **PARIS** la **Agence Libera**, C. Adam și **Agence Havas**.

Din **STREINĂTATE**, direct la administrație și la **teate Oficiile de publicitate**.

Anunțuri la pagina IV . . . 0,30 b. linia
III . . . 2, — lei
II . . . 3, — lei

Inserțiunile și Reclamele 3 lei rândul

UN NUMER VECHIŪ 30 BANI

CRIZA MINISTERIALA

Bucuresci, 18 Noiembrie

Vot și răzvolt

Criza latentă care exista de atâta timp a izbucnit în fine cu ocazia alegerii președintelui Senatului. Guvernul pusese candidatura D-lui Nicolae Crețulescu, liberal-conservator pe aceea a generalului Florescu și liberal-național votat pentru D-nul Al. Orescu.

La primul scrutin nici unul din candidați nu obținuse majoritatea absolută; la al doilea scrutin liberal-național au votat și ei pentru generalul Florescu care dobândi astfel 53 voturi, adică un vot mai mult de cât candidatul guvernamental. Această alegere era un vot de neîncredere dat guvernului care declarase că va face din alegerea generalului Florescu o cestiune ministerială.

Indată ce acest din urmă se urcă pe fotoliul prezidențial, primul-ministru luă cuvântul și declară că, votul Senatului fiind semnificativ, guvernul va depune demisiunea sa în mâinile Regelui, care va aviza. Așa și făcu chiar alaltă-ieri seara. Regele chemă ieri pe președintele ambelor Corpuri legiuitoare spre a-l întreba în privința crizei. Nu se știe cu siguranță care au fost răspunsurile lor. Se zice că generalul Florescu ar fi zis Regelui că, votul Senatului nu este o cestiune de persoane ci de princip.

Generalul a opinat că D. Gheorghe Manu poate rămâne șeful guvernului, dar ținând cont de partidul liberal-conservator. D. Iorgu Cantacuzin a fost de opinie a se forma un Cabinet care ar fuziona osebitele elemente conservatoare. După aceasta Regele a mai avut o întrevedere cu Generalul Manu și la 7 ore Generalul Florescu a fost iarăși chemat la Palat. Până în acest moment nu se știe încă dacă demisiunea Cabinetului Manu a fost primită și cine este însărcinat cu formarea noului minister. Se crede că General Florescu va primi această însărcinare, mulți zic că a și primit-o; unii merg până a da deja numele viitorilor miniștri. Nu e vorba, o asemenea soluțiune a crizei ar fi firească, căci ea ar corespunde celor întemplate în Parlament; dar la noi nu se poate aștepta nici o dată ca o criză ministerială să aibă o soluțiune firească din punctul de vedere constituțional, căci aceasta nu atarnă ca aiurea de fluctuațiunile parlamentare, ci de voința a tot puternică a Regelui. Un partid, o coalițiune, un bărbat de Stat, au majoritate în Corpurile legiuitoare, crezi lucrul lămurit, toată lumea se așteaptă la un rezultat firesc și de o dată te pomenești că Palatul chiamă la putere pe X sau Y. Așa și de astă-dată putem să ne pomeneim ou o surprindere.

Cauzele care au produs izbucnirea crizei sunt cunoscute. Situațiunea devenise anormală din ziua când junimiștii recăpătaseră preponderența în guvern. O lămurire era neînlaturabilă. Guvernul a comis o mare greșeală procedând

la remanierea cabinetului fără a aștepta măcar formarea biroului în ambele Corpuri legiuitoare. Această lipsă de deferență către Parlament întârziată și mai mult spirele. Ast-fel se văzu că, la Cameră, deja, cu ocazia alegerii președintelui, candidatul ministerial nu obținuse de cât o majoritate de 7 voturi, adică glasurile miniștrilor și glasul candidatului însuși. La Senat era și mai rău, căci retragerea D-lui Păucescu răpise guvernului vr'o trei voturi și prelații cari sunt contra noului ministru de culte, D. Maiorescu. Partizanii D-lor L. Catargiu, Vernescu și Florescu reprezentau și ei un grup însemnat care, unindu-se cu liberalii-naționali, puteau să formeze majoritatea.

Guvernul a fost dar imprudent și nedibac în încapătinându-se a susține candidatura D-lui Nicolae Crețulescu. Se zice chiar că lucrurile erau ticluite alt-fel, că candidatura generalului Florescu fusese adoptată de partidul guvernamental, dar că miniștrii junimiști s'au opus. Ori cum ar fi, greșala s'a comis și rezultatul a fost căderea guvernului.

După cele petrecute, revenirea cabinetului Manu-Lahovary nu este cu putință de cât disolvând Senatul, căci, declarând că consideră alegerea generalului Florescu ca un vot semnificativ și că pune pe Coroană în pozițiune de a aviza, primul-ministru a lămurit cestiunea. Uzând de prerogativa Sa de a decide, în caz de conflict între-un Corp legiuitor și ministerul, Regele poate să dea dreptate ministerului refuzându-i demisiunea și acordându-i disolvarea, sau să cheme la putere pe persoana care reprezintă majoritatea corpului legiuitor ce este în conflict cu cabinetul.

În cazul de față, persoana indicată este generalul Florescu. Dar atunci va fi greu de a împăca lucrurile în Cameră unde junimiștii dispun de un grup însemnat. Un cabinet Florescu, compus numai de liberali-conservatori, ar avea contra sa în Cameră 35 de junimiști, 20 de liberali și vr'o 10 alți deputați din diferite grupuri. Partizanii D-lor Manu și Al. Lahovary n'ar fi nici ei tocmă amicii guvernului, ast-fel că în curând ne-am afla iarăși în fața unei crize.

Situațiunea este dar destul de grea și nu se poate încă prevedea cu siguranță care va fi sfârșitul crizei.

Ei cred că Regele va face tot ce va putea spre a perpetua regimul concentrațiilor cari îi convin din toate punctele de vedere.

Ei va pune pe agenții Sef din Senat să propue o moțiune de încredere în cabinet, adică, un fel de *resvot* și cine știe dacă, în același Senat în care s'a găsit o majoritate pentru a alege ca președinte pe generalul Florescu, combătut de guvern, nu se va găsi o altă majoritate care să zică că, alegând pe candidatul opozițiunii liberal-conservatoare, n'a înțeles de cât a da un vot de încredere guvernului junimisto-concentrat.

Dunăreanu.

TELEGRAME

BERLIN, 30 (18) Noiembrie. — Se asigură că din inițiativa ministerului de comerț vor începe la Berlin pe la jumătatea lui Decembrie conferințe în vederea unei înțelegeri internaționale pentru a completa legislațiunea protectoare a lucrătorilor.

VIENA, 18 (30) Noiembrie. — Impăratul a plecat la orele 6 și un sfert seara la Miramar.

PARIS, 18 (30) Noiembrie. — D-nul Lavy, candidat lucrător publicist s'a ales deputat la Clignancourt cu 3220 voturi contra 2121 date d-lui Lissay-guray. D-l Lavy înlocuiește pe deputatul lucrător Joppin decedat.

ROMA, 18 Noiembrie. — Regele a semnat azi un decret de amnistie pentru delictul de presă și altele, printre cari acelea comise cu ocazia manifestațiilor politice. Același decret împiedică acțiunea publică asupra cător-va categorii de contravenții și asupra nesupușilor militari născuți înainte de Ianuarie 1851.

BELGRAD, 18 Noiembrie. — Proiectul de adresă al majorității s'a votat.

Se vorbește în cercurile politice de o apropiere între d. Garașanin și radicali, aceștia primind favorabil o apropiere.

PARIS, 18 Noiembrie. — Consiliul de miniștri a fost unanim pentru a depărta ori ce idee de demisie a D-lui Rouvier în urma votului de ieri care nu a atins nici un principiu esențial al bugetului. D. de Freycinet, care e bolnav, n'a luat parte la consiliu, dar a exprimat același opinie prin scrisoare.

Mersul Crizei

General Florescu la Palat

Eri, la orele 10 dimineața, Generalul Florescu a fost chemat la Palat.

Regele l'a întâmpinat cu aceste cuvinte:

— Ce s'a întâmplat la Senat, Domnule General?

— Ce să se întâmple, Majestate? Majoritatea Senatului m'a onorat din nou cu încrederea sa și nu înțeleg pentru ce D. General Manu s'a supărat de aceasta. Anul trecut, D-sa m'a susținut, anul acesta socotea alegerea mea ca un vot de blam!...

— Și cum crezi D-ta, că s'ar putea rezolva criza?

— Soluția e firească: Senatul trebuie disolvat...

— Nu'mi vorbi de disolvare. Ori-ce soluție o admit, când ea escluse noi alegeri. Nu mai vreau turburări în țară. Am văzut Eu ce însemnează alegerile.

— Atunci, n'are D-nul General Manu de cât să-și completeze Cabinetul într'un sens de omogenitate...

— Și crezi D-ta că așa ar merge?

— M. V. nu V'ați rostit încă asupra acestei soluțiuni pentru ca să știți ce să răspund.

— D-nule General, te rog să mai treci pe aici, la 7 ore seara.

Pe când Generalul Florescu cobora scările Palatului, se întâlni cu D. Cantacuzino pe scări.

— D-le General, aș dori mult să vă ved azi.

Generalul îi dădu întâlnire la orele 5 p. m.

La ora fixată, Președintele Camerei s'osi și exprimă colegului său

părerea, că n'ar trebui să se dea incidentului o importanță exagerată și că el se reduce la o greșeală a D-lui Manu. D. General Manu n'ar fi trebuit să facă declarația pe care o făcuse.

Când generalul Florescu se duse seara la Palat, Regele îl întrebă:

— Nu crezi, D-le General, că guvernul ar putea s'o ducă așa cum este azi compus? Senatul n'ar fi dispus să l' susție, dacă președintele Consiliului l-ar solicita încrederea?

— Majestate, eu v'am spus părerea mea. Nu'mi rămâne nimic de adăugat. Ați ordonat să vin și m'am supus. Să trăiți Majestate!

Și cu aceste cuvinte, generalul Florescu părăsi pe Regele.

Fonograf.

Pentru tuberculoși

Suntem informați cu certitudine că D. Prof. Babeș a primit o telegramă de la D. Dr. Koch, din Berlin, cum că se va trimite vaccin antituberculos în timp de 10 cel mult 15 zile, prin D. Marinescu care studiază la Berlin.

E o imprudență a se mai duce cine-va la Berlin, căci de cât-va timp chiar nu mai e nimeni primit nici în clinicele oficiale, nici în cele private, căci afluența bolnavilor e considerabilă.

Recomandăm călduros bolnavilor de a sta pe loc și a aștepta vaccinul aci.

Operațiunile pentru tuberculozele externe, au să se facă de către D. Prof. Asaky, iar pentru tuberculoza internă, injecțiile se vor face de către DD. Prof. Babeș, Calenderu și Buiciu, la spitalul Brâncovenesc.

Ticalosia Serviciului Telegrafic

Sâmbătă seara pe la orele 5, după alegerea d-lui general Florescu ca președinte al Senatului, și după declarația d-lui general Manu, președinte al Consiliului de Miniștri, că merge la M. S. Regele spre a aviza, am trimis patru telegrame semnate Adevărul și adresate corespondenților noștri vinzători, din Ploști, Brăila, Galați și Iași prin care le făceam cunoscut demisiunea cabinetului.

Pe la orele 6 seara, mi se aduce următorul aviz din partea oficiului telegrafic central:

Ziarului Adevărul

Notă

Bine-voiți a vă prezenta la casa Oficiului telegrafic Central spre a vi se restituă taxa telegramelor: Nr. 9241 Galați, 9242 Iași, 9243 Brăila și 9244 Ploști ne fiind exactă știrea ce transmiteți.

Of. Telegrafic central.

20/11 6s

1890

La orele 7 seara am fost împreună cu directorul nostru D-nul A. V. Beldimanu care a expediat două telegrame adresate la doi amici ai săi, și cari cuprindeau aceeași știre. Aceste telegrame poartă Nr. 9265 și 9266, și au fost expediate la destinație.

Mergând ieri, Duminică, spre a

cerceta ce s'a făcut cu telegramele, supraveghetorul de serviciu, m'la declarat că ele au fost oprite și că nici până la acea oră — 12 p. m. — nu au fost expediate.

O ticăloșie mai mare nici că se mai poate.

Remediul Koch în Dieta Prusiei

D-nul Gossler, răspunzând unei interelari asupra utilizării remediului Koch, a expus amănunțit eforturile laborioase ale fluștrului savant; el a insistat asupra dificultăților de fabricație a remediului a cărui preparație nu va fi permisă fabricilor private.

Ministrul anunță că un filantrop a făcut o donație de un milion de mărci în favoarea tuberculoșilor săraci. El adăogă că a rugat pe doctoru Koch să nu divulge modul fabricării remediului său de cât atunci când contrafacerea va deveni imposibilă. Remediul va costa 25 mărci în cutii de 5 grame, adică 5000 injecțiuni. Garanția Statului probează că nu e vorba de o afacere financiară. D-l Gossler termină zicând că patria trebuie să fie mândră de un asemenea fiu.

Cladiri gigantice, Temelii putrede

Fără îndoială, Germania se află în deplină luptă social-economică, care în timpul de față este o luptă de clase, pe viață și pe moarte. Încă 3 luni și anul se împlinesc de când alegerile generale pentru Reichstag, de când uriașul succes al socialiştilor a cutremurat regimul vechi al celei mai puternice monarhii constituționale, de a resunat lumea întreagă. De atunci ténérul Impărat Wilhelm II, căruia nu i se pot contesta multe calități bune, s'a pus pe gânduri și pe — lucru. „Lăsați democrația socialistă pe mâna mea” zise el imediat după acele alegeri burgheziei înspăimantate. Înainte încă fi convocat la Berlin cunoscuta conferință internațională pentru regularea muncii, a cărei rezultat a fost că se poate de modest și de platonice din cauza neînțelegerilor între Puterile mari industriale. De atunci Wilhelm II meditează zi și noaptea asupra mijloacelor care ar putea atrage masele, până acum cu atâta drept ne mulțumite, în jurul principului monarhic. Acela care, ca și repozatul literat Iohanes Scherr, susține că numai o armată puternică Regele și Dorobanțul, după cum ar spune D. Carp — poate scăpa Europa d'un dezastru social, Bismarck fu concediat. O dată stălpul clădirei trimis la Friedrichsruhe, praf și pulbere s'alese de regimul vechiu. Marionetelor marelui bărbat de Stat li se dete d'asemenea răvașul de drum, guvernul german se primeni și o nouă eră se inaugură. Legea contra socialiştilor căzu osândită chiar de clasele dirigente, bărbăți noi — Caprivi, Mignel, Berlepsch — veniri în fruntea afacerilor cu idei noi, cu chestiuni noi, cu reforme. Incontestabil, în Germania suflă azi un curent mai proaspăt și inițiativa ma tuturor inovațiilor pleacă de la însuși ténérul Monarh, al cărui sfetnic intim este, după cum se știe, fostul său guvernor, Hinzpeter.

Sub ast-fel de împrejurări s'a

deschis zilele trecute Landtagul prusian. Din zilele *Kulturkampfului* Germania întreagă n'a urmarit cu atata atențiune cele ce se petreceau în Dieta berlineză, ca azi. Rupt cu trecutul, Cabinetul și Landtagul se pregătesc a discuta niște reforme ce vor avea o înfruntare directă, asupra vieții politice a tuturor Statelor germane. Așa este reforma contribuțiilor, a moștenirilor, reforma școlară și reforma legii comunale. Toate aceste patru însemnează un pas înainte, mai bine zis ar însemna, dacă nu s'ar străvedea printr'ânsele ultimul țel la care vrea să ajungă Wilhelm al II, acela, după cum am mai zis, de a întări credința în principiul monarhic atât de sdruincinat la finele veacului acestuia, acela de a crește viitoarea generațiune în falsă credință că mântuirea de toate relele sociale vine numai de la monarhie.

Natural că în Europa întreagă se urmărește c'un viț interes această luptă întreprinsă de monarhie contra ideilor noi ce amenință s'o coplească, ce o copleșesc chiar.

Plecând de la părerea că procesele și frământările dintr'unul unei țări mari și de talia Germaniei de azi au o înfruntare generală, vrom și noi să facem cunoscut cititorilor noștri aceea ce se petrece în puternica împărăție din Europa centrală. Vom vorbi altă dată și mai amănunțit de ficcare reformă în parte ce se propune Dietei prusiene și Reichstagului german, reforme ce de sigur vor interesa cercuri largi la noi. Pentru astăzi vom să constatăm că Wilhelm II e decis a nu lăsa piatră pe piatră de la clădirea cea veche în speranță d'a-și ajunge scopul propus. Opera sa reformatoare se întinde pe un camp foarte vast, asupra școlii, bisericii, industriei și comerțului, căci în toate câte se fac astăzi în Germania, dar absolut în toate, se are în vedere *chestiunea socială*. Căci, după ce a declarat aceasta destul de franc în discursul de deschidere a Landtagului. A împăca mulțimea cu actuala ordine de lucruri, a inocula în maselor iubire și încredere către Stat, Statul monarhic bine înțeles, iată ținta operei reformatoare. De aceea pe viitor, după cum a declarat ministrul de finanțe *Miquel*, guvernul nu va urma nici o politică socială și nici o politică agrară, dar nici o politică liber-schimbiștă, *unilaterală*. De aceea Împăratul a făcut să se convoace un congres de oameni competenți în materie—și care se va întruni încurând—spre a se discuta și planurile sale de reformă școlară.

Wilhelm al II așteaptă mult de la școală. Generațiunea tână, zice el într'un ordin de zi, trebuie crescută în frica lui D-zeu și'n iubire de Patrie. Istoria, și mai cu seamă istoria contemporană trebuie să ocupe mai mult loc, ea trebuie să arate tinerimei că numai Statul (Monarhia) este în stare a ocroti pe individ, familia, libertatea și drepturile sale. Istoria trebuie să arate cum regii prusieni și-au dat în tot-d-a-una osteneala de a înbunătăți progresiv condițiile de existență a lucrătorilor, de la reformele lui Frederic cel Mare și desființarea iobăgiei și până în zilele noastre. Ea trebuie să dovedească mai departe, cu date statistice cât de mult s'a înbunătățit salariile claselor uvriere în acest secol sub ocrotirea Monarhiei. Istoria Patriei va trebui să trateze pe de altă parte și dezvoltarea social-economică de la începutul acestui veac până la reformele actuale, spre a arăta cum monarhii prusieni au considerat în tot-d-a-una ca o misiune a lor d'a lua sub părintescul lor scut pe muncitorii cu brațe, de a le ameliora starea materială și intelectuală și cum și'n viitor uvrierii n'au de așteptat dreptatea și siguranța existenței lor de cât sub scutul și îngrijirea unui Rege în capul unui Stat bine organizat, căci numai sub regimul monarhic se poate desvolta un individ și un popor.

De multe ori remediile vin prea târziu. Prietini! monarhiei, a celei bătrâne garbove, și încercate cu atâtea păcate, caută azi în Școală și Biserică mijloacele de a reînălța și a redeștepta în omenire încrederea și speranța într'un regim din mila lui D-zeu. Azi ei se trudesc a confunda statul, ordinea, iubirea și încrederea într'insul cu existența, iubirea și încrederea în Monarhie. Prea târziu. Cel mult toate acestea vor prelungi agonia acestei instituții subrede, căci incontestabil, popoarele sunt pe drumul cel mai bun spre a se deștepta. Prea târziu; căci leacuri infailibile în politică nu s'au experiențate sunt foarte primejdioase. Cu atât mai târziu, cu cât o formă de stat nu se poate perpetua în vece, căci ar însemna o stagnațiune și un regres în viața popoarelor.

Cer-Negură.

Manifestul Parnell

TELEGRAMA

LONDRA, 18 Noembrie.—Ziarele sunt indignate de manifestul D-lui Parnell care nu conține, după ele nici o justificare. „Daily News” crede că abuzul de încredere comis de D-l Parnell va pune sfârșit amicitiei dintre liberali Englezi și Irlandezi.

D-l Gladstone a răspuns la manifestul D-lui Parnell; el contestă exactitudinea aserțiunilor conținute în acest manifest.

Deputații irlandezi cari se află în America au trimis D-lui Mac Cartely telegrama următoare: Am citit cu o durere profundă manifestul Parnell, e imposibil ca Parnell să rămână șef al partidului. Vom telegrama explicit mâine vederile noastre asupra acestui subiect.

D-nii O. Brien și Dillon au sosit er la Chicago; ei au luat parte la diferite meetinguri cari au adoptat rezoluțiuni exprimând simpatia lor pentru home-rules și recunoștința lor pentru d-l Parnell.

Nici d-l O. Brien, nici d-l Dillon n'a făcut mențiune de scrisoarea d-lui Gladstone.

D-l Morley a publicat o scrisoare în care neagă că ar fi oferit un post d-lui Parnell; el a căutat numai să se informeze dacă d-l Parnell persistă în decizia sa din 1880 de a nu primi nici un post de la guvernul Englez. D-l Morley crede că d-l Parnell n'a făcut obiecțiune la propunerile d-lui Gladstone 1889.

Mediul social și cosmic ca factor patologie

În numărul de Sâmbătă 10 Noembrie al ziarului *Timpu*l auv deosebită fericire să văz cum un domn doctorand în medicină își dispută, — de altminterlea cu mult singe rece, — paternitatea și dreptul de proprietate asupra uneia din acele idei înalte, puternice, în care se rezumă cercetările unei epoci întregi și viața atâtor indivizi scrutați.

E vorba de *influența mediului în sine* ca să vorbim mai în general.

Mărturisesc că de și e foarte de mirat cum un tână poate să aibă atâtea încredere în sine în cât să bănuiască numai că are o așa putere intelectuală, un așa spirit de observațiune, o așa forță de logică, în cât va putea face pe cineva să creadă că a ajuns cu generalizările și cu formularea de teorii acolo, unde după atâtea studii, după atâtea chin de abea a ajuns un Karl Marx. Mărturisesc că de și e cam rușinos ca un tână doctorand să creadă lumea așa de inapoiată, în cât nici atâtă capacitate să nu i atribue de a ști adevărurile științifice cele mai răspândite, ce au devenit un secret public, cu toate acestea am cam deprins de o bucată de vreme cu *nihil mirari*!

Imi pare însă foarte bine că s'a adus iar în discuție chestiunea. Că *mediul are influență asupra omului* e aproape indiscutabil.

Științele politice, științele sociale, economice, școlile literare noi, etc. toate au de bază această teorie. Așa Taine crede că mediul, atât cel social cât și cel cosmic au deopotrivă însușire asupra omului; sau Ghiera dă mai multă importanță mediului social (stare economică); într'un cuvânt nimeni nu poate tăgădui această influență. Și cu atât mai puțin poate fi ea tăgăduită asupra vieții fizice a omului, asupra omului *mașină* al patologiei.

E aproape firesc însă că noi, profani în medicină, cari nu putem și cărora nu ne este permis să scriem o rețetă pentru căi va lei, să fim întrebați: bine, Domnii mei, admitem că știți influența mediului, că cunoașteți nu numai înfrigurarea mediului social dar și pe cel cosmic, poate veți fi auzit chiar că omul însuși nu e de cât un produs al acestor medii; toate bune, dar de unde până unde îndrăzniți voi, necunosători în de ale medicinei, ca să o generalizați și asupra boalelor de care suferă omul, ca să ziceți că și tuberculoza și sifilisul „sunt în raporturi tot așa de întime cu starea economică a unei țări”, ca și alcoolismul de pildă și prostituția.

Cât de colo se vede că dacă ar fi și asta ceva, apoi e *pour parler*.

Cum dracu, când face cineva o generalizare bazată pe propria sa observațiune unită cu observațiunile altora—dar fie ea și de domeniul medicinei;—sau mai ales când citești unde va o așa generalizare, apoi îți trebuie numai de cât 8 ani de studii de medicină—dintre cari 3 ani de doctorand—ca să o pricepi?

Ar fi lumea prea excesivă, prea riguroasă! Și bietul Spencer și câți alții s'au crezut în drept să ne vorbească de o *educație fizică* fără să fi fost vre o dată doctori cu atât mai puțin doctoranzi.

Dar să revin de unde am plecat. Omul e supus mediului, atât celui social cât și celui cosmic. Aceasta e identică cu cele două *împrejurări*, de care ne vorbește filosofia: *împrejurări interne și externe*.

De altă parte toate fenomenele, dar absolut toate din mediul social sint într-o foarte strânsă corelațiune de fapt și de drept cu starea economică—elementul de viață al celui medi.

Veracitatea acestor teorii se poate vedea și prin faptele de miniaza importantă din istorie: ea însăși nu fiind de cât noua teorie a istoriei, împoțonată cu o haină mai la modă. Ca ori ce adevăr însă, să nu uităm, așa și asta e vecinic.

Și meritul de a i fi găsit o haină confortabilă și de a o fi învelit cu ea, e al celebrului Karl Marx.

El, printr'o logică abstracțiune din fapte și țife, a dovedit cum mediul social în genere înfrumusețează asupra individului și cum starea economică condiționează iarăși modul de a fi al celui medi.

Chestiunea e destul de elementară. Căci avem întâi o parte teoretică—firește dedusă și ea din practica lucrurilor:—că toate formele prin care a trecut societatea până acum, și forma actuală mai mult de cât toate celelalte, au produs proletariet; dar proletarietul implică *pauperismul*.

Asta e prima parte, pe care nici economistii mai ortodocși nu o poate tăgădui.

E adevărat că eminentului economist Beaulieu și încă câtorva economiști, le place a crede încă că capitalul din zi în zi se scurge mai mult în mâinile poporului, dar nici el nu uită să adauge *proporțiunilor și sistematice*.

Partea a doua e bazată pe spiritul de observațiune din viața practică a indivizilor. Cine astăzi nu știe ce produce sărăcia? Dar la fie-care pas și fără să fi citit pe Karl Marx și cu atât mai puțin *tezele imedite*, auzi resunetele dureroase ale mizeriei. Dar unde te întorci poți vedea cum sărăcia—în limba surtucurilor: starea economică plus noțiunea proastă—face să degenereze sucul populației nui popor și aruncă într'o vecinică suferință morală, dar mai mult fizică, sute și mii de oameni. Creatorul statisticii științifice moderne, Quetelet, a arătat că nu numai boalele, că nu numai crimele (ce cad tot sub imperiul patologiei) dar până și căsătoriile sunt sub o directă dependență a *prejurilor cerealelor*.

Astăzi nu se mai îndoește aproape nimeni că *crima* e efectul unei anumite stări patologice; că cuvintul crimă se găsește astăzi în coloanele dicționarului patologic. Criminalologia n' învață că dacă crima nu e însăși boala, dar e efectul unei boli, precum atacul e efectul distrugerii prin tubercule. Paul Lafargue în interesantul său articol „Criminalologia modernă” iată ce ne spune în această privință: „Marea majoritate a crimelor se comit sub influența stărei economice.” El și începe studiul său cu anul 1840—toamna fiind-că de la acest an s'au săvârșit multe și variate fapte politice, sociale, economice.

Ba ce ie mai mult, *prețul făinei* determină anumite crime și anumite boli. Și ca să pot conchide la o generalizare în sensul că boalele nu se îndreaptă numai prin diagnoza medicului și că prima origine a lor trebuie căutată în însăși starea materială a societății, voiți mai cita sifilisul, alcoolismul și în cele din urmă tuberculoza.

E prea știut lucru că sifilisul e un efect direct al prostituției,—aceasta însăși fiind pricinuită de pauperism, în imensa majoritate a cazurilor.

Dacă vroiți să desertați *sifili comile* (spitale de sifilitici din Italia) zice un profesor universitar italian, loviți întău de toate în cauzele prostituției și pe ele le găsiți în pauperism.

S'apoi dacă sifilisul e rezultatul unei proaste stări economice, ce să mai spunem de boalele numite sociale, de alcoolism, de pildă.

Am citit în „Neue Zeit” din acest an, o dare de seamă asupra unei statistice, în care cifrele arată într'un chip cât se poate de eloquent, că cu cât poporul stă mai bine cu punga, cu cât mai ușor își poate satisface strictul necesar, cu atâtă consultă și mai rar paliciul și halba.

Va să zică buna stare implică mai multă temperanță și alcoolismul devine, cum se exprimă Gogol ironic, un *defect de naștere* când sărăcia e mai mare.

Și cu asta am ajuns la tuberculoza. Sunt boli care-s condiționate aproape în întregul lor de mediul cosmic, de pildă frigurile palustre; altele numai de cel social: de pildă alcoolismul; iar al-

tele de amindună aceste medii. În cazul din urmă intră, într'un foarte înalt grad, tuberculoza.

Și pentru ca să fim mai bine crezuți dăm cuvintul d-lui doctor în medicină Max Bylo. D-niase, vorbind de bacilul lui Koch, ne arată cum *natura* prin atmosfera înconjurătoare a individului bolnav, furnizează pe o întinsă scară micile dihalii oamenilor sănătoși, continue astfel: odată microbul furisat într'un ținut și favorizat de o *stare socială proastă* el devine vermes ucigător, etc.

Se poate mai desluși?

Și tot acest domn doctor dând cea mai întinsă generalizare a principiului relativ la medii ca factor patologic, zice că atât Statul cât și societatea stau cu mâinile în sin față cu boalele ce dobor mulțimea. Pricina acestor nepăsări condamnabile e că atât Statul cât și societățile li e frică să ia boalele din rădăcină, căci pentru aceasta ar trebui să facă *această lucră și cu societatea însăși*. Va să zică de la reformarea societății depinde și disparițiunea relativă a boalelor.

Et nunc erudimini!!
Și văză cititorii intru cât tână domn doctorand poate avea dreptul de paternitate asupra acestui idol, și dacă are măcar o umbră de originalitate în principiiul acesta științific. Atât merit însă are, că știe să se lege de oameni!

I. E. Dieanu.

Informațiuni

Alegerea Biroului Senatului

La Senat, în urma balotajului la alegerea Președintelui, guvernul a convocat majoritatea la bibliotecă și a amenințat-o cu dizolvarea Senatului.

La al doilea scrutin au luat parte la vot 105 senatori.

Au obținut:
D. General Florescu 53
D. Nicolae Crețulescu 52

D. General Florescu este proclamat Președinte.

D-sa mulțumește Senatului și declară că ca conservator a fost ales Președinte al acestui corp.

Demisia Cabinetului

D-nu General Manu declară: că în fața acestui vot semnificativ, M. S. Regele va aviza Noul minister nu a trăit de cât o zi.

Criza ministerială este din nou deschisă.

Un consiliu de miniștri s'a ținut Sâmbătă de dimineață, și a durat de la 8 până la 12 ore.

Camera a ales în comisiunea pentru răspunsul la Mesagiile pe d-nii: G. Panu, I. Lahovari, D. A. Laurian, D. C. Popescu, C. C. Arion. Gr. Buicușiu și Moise Pacu.

Balotajul alegerii colegiului I comunal din Turnu-Severin a fost contestat.

Primăria capitalei va înființa o cam dată la Obor o piață provizorie, compusă din gherete destinate a servi la toate felurile de comerț.

Mal târziu se crede că se va construi o hală sistematică.

Bugetul general pe viitorul an 1891—92 a fost depus Sâmbătă pe biroul Camerei.

Direcțiunea serviciului penitenciarelor pregătește planuri pentru clădirea a două penitenciare centrale, unul la Craiova și altul la Salinele mari din Valcea.

A eșit de sub tipar: „*Luptele vieții sau O preumblare la Cizmegie*” de D. G. C.

Prețul 25 bani.

Știri Telegrafice

PARIS 17, Noembrie.—Pasivul d-lui Mary Raynaud trece peste cinci milioane.

Printre bolnavii cărora li s'a aplicat ieri remedii Koch, se află un tână care a fost examinat, astăzi de mal mulți medici în prezența mai multor ziaristi. S'a constatat o ameliorarea simptome; faptul a produs o mare senzație.

ST. PETERSBURG 17, Noembrie.—Cholera făcând progrese mari și apropiindu-se de Ierusalim, autoritățile rușești au decis să nu mai libereze paș-

poarte supușilor ruși ca să meargă la Ierusalim.

LONDRA, 17 Noembrie.—D. Parnell, în manifestul său către poporul irlandez, a destăinuit un fapt până acum necunoscut de colegii săi, zicând că D. Gladstone i-a oferit prin mijlocirea D-lui Morley, în Noembrie 1889, înalte de deschiderea sesinelor actuale, postul de secretar pentru Irlanda, în cazul când liberalii ar veni la putere. D. Parnell a refuzat atunci ca să sacrifice independența partidului irlandez, și el nu crede azi că poporul dacă sprijinește cauza sa, va compromite pe „home-rule”.

VIENA 17 Noembrie.—Din cauza *cholerei la Mersina*, observația sanitară de 7 zile care se pronunțase deja contra proveniențelor de pe coastele Syriet, între Mersina și Beyruth, s'a întins și asupra vaselor provenind de pe coastele dintre Mersina și Selefkels.

MARCEL PREVOST

SCRISORI DE FEMEII

Fetele de azi

Domnișoara Etienne Leclerc (14 ani) către d-ra Clementina Jonassier (tot 14 ani)

Nu trebuie să mă cerți mica mea Clementina iubita, dacă nu'i am scris de la împărțirea premiei Conservatorului, știți ziua când și tu și eu am avut o criză așa de frumoasă de nervi, din pricina asprimei juriului. Oamenii ăia trebuie să nu aibă inimă ca să silească niște ochiori ca ai noștri să plângă. Însăși, cred că tu te ai mîngîiat acum; căt despre mine, am uitat de mult. Dacă nu am putut lua premiul înfi nu trebuie să'mi tulbur eu firea; mai cu seamă că nimeni nu va putea să'mi scoată din cap ideea că viitorul nostru, al tău și al meu, nu este în pian.

Unde am rămas? Ah! da, îți spuneam că nu am putut să'i scriu mai curind. Asta a fost din pricina lui Machard care a plecat cu trupa prin provincie tocmai când s'au început vacanțele, și Machard a luat în trupă și pe maarea artistă Fausta Leclerc, sora mea pe care o cunoști. Mama a plecat cu dînsa, bine înțeles, zice că e mai cuvințos așa; atîrnă de puncte de vedere, nu așa? Adevărul e că, cu caracterul ce are, Fausta n'a putut nici odată să fie o slujnică doezec și patru de ceasuri pe rînd; numai mama o împacă. Căt despre mine, m'au luat cu dînsa fiind-că nu puteau să mă lase pe stradă, vezi bine; însă nu pierd prilejul ca să'mi spuie că cheltuesc gros cu mine și că eu nu câștig nimic; și eu cu mama mergem în clasa a treia, pe când Fausta „se tolănește în sleeping-car,” cum cântă cutare.

Am fost la Orleans—un oraș păcătos, la Angoulême (acolo e foarte dragut), la Bordeaux și la Tulaza. Oh! Bordeaux! e ceva sic de tot! Tineri galanți, toalete, prăvălii, un teatru mare cât Bursa. Toate *individulele* au un oțel al lor pe bulevardul Caudera, draga mea! Iacă un oraș unde m'ar placea să stau! Mal înfi, e plin de tineri. Ei spun că vind vin; se poate: însă atunci negreșit că se scoolă peste noapte ca să vină vin, fiind-că toată ziua și toată seara petrec.

Un dîntre negustorii aceștia extra-ordinari, anume Julien Calayrac, de 27 de ani, care pare că ab a are 19, dragăla ca amorul, căpșuit cu bilete de bancă, s'a înamorat de maarea cântăreață Fausta Leclerc într'o seară când se juca Regele din Io...
Fîind-că, cu voce sa nui, trebuie să mergi unde se duce moș Machard cu trupa lui. Fausta a luat cu dînsa la Tulza pe amantel ei, și acum ne aflăm acolo. Ea, ei, mama și eu trâm la un loc. Și pe când ei s'ade în Tulza, negustoria vinurilor casei Julien Calayrac merge înainte, viiturile se aduc acasă, în sticle sa în burduri după placul mușterului. Cine le vind? Mister.

Tu însă ai băgat de seamă că sora mea mai mare este grozav de geloasă pe mine. Nu'i mal tace gura spînd că eu sunt o copilă, că m'is mîinile roșii, că nu am piept, că am gura de știucă, și altele... e silită însă să mărturisască în sine că e încep să mă fac mal frumoasă de cât ea, și asta o supără! Doamne! nu'i poți închipui ce rău îi pare! Fausta se poartă grozav de rău cu mine de când ședem la un loc cu „măicul Bordeaux” (așa'i zice mama, în gluină tînburlui Calayrac).

În fața lui Julien, sora-mea tot mereu își bate joc de mine „Mititica asta e uscățu ca o scândură,” „mititica asta nu știe să se pieptene,” „mititica asta se înbracă ca o cerșetorie” (par-că dînsa nu se înbracă tot ca mine când era mică, s'a speriat c'a ajuns cântăreață mare). M'am plictisit în cele din urmă. Săptămăna trecută am chemat pe sora-mea la o parte și iacă ce am vorbit amindouă.

— Ai de gînd ca tot mereu să'i bați joc de mine de față cu „măicul Bordeaux?”

— Am de gînd să fac tot ce'mi va plăcea.

— Va să zică nu vrei să mă lași în pace?

— Nu vreau.

— Va să zică te temi să nu bage el de seamă că eu sint mal frumoasă de cât tine?

(Socupa mea surioară mai mare a început să rîză cu hohot)

— Mal frumoasă de cât mine? zău, prost gust ar avea.

... Nu cum va fi închipuită că o să se lege cineva de tine, mucoso!

— Imi închipuesc că dacă m'ar veni gust ca să'i ia pe „măicul Bordeaux” al tău, m'ar fi foarte ușor.

— Bine, încearcă-te!

— Ne-am înțeles.

După asta, sora mea, avea dreptate, vezi bine, s'a purtat și mal rău cu mine în fața lui Julien. Eu am îndurat toate cu blîndețe de inger, și am făcut pe fata care e tristă... tristă fiind-că are o supărăre mare. Din când în când, la masă, când se uita „măicul Bordeaux” la mine, gasea ochii mei pironiți pe dînsul (*ochii de fecioară*), știți tu, cum ne uitam noi la Ambroise, la Conservator, ca să'i facem să nu doarmă noaptea). Și lăsam între pleoapele în jos ca și cum m'prindea în flăcărul delict că'l adoram. Lucru ăsta a început să intereseze pe tineri. Unde mal pui apoi micile mijloace de rînd cari sint foarte leune de întrebunțat fiind-că traim subțilun acoperământ. Vreau să zic, să'mi închei la loc o jarețieră care m'ia picat pe când știu că ei se uita, să'mi resfir pîrl (știți tu că eu am put frumos). Ba o dată chiar l'am lăsat să mă vadă tocmai când imi schimbam cămașa. Ah! Doamne! lucrul ăsta i-a făcut efect, a vrut parcă ceva o clipă, eu îl vedeam prin oglindă, fără să știe el, am crezut că s'a sfîrșit.

